



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

2 Nunquid in spiritualiu[m] dispensatio possit acceptio personarum
contingere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

ARTICVLVS II

Utrum in spiritualium dispensatione possit acceptione personarum contingere.

Ad primam. Præmissa natura & qualitate acceptionis personarum, quæ cū iustitiæ sit contraria delictum mortale est, subsecquitur ut videmus in quibusdam materijs versetur, & primo in hoc secundo ac utrum in spiritualium dispensatione locum habeat? A parte negativa arguitur. Sacerdotia & spiritualia præfectura non tam sub iustitia sunt distributiva quàm sub commutativa, acceptionem autem personarum, ut dictum est distributivè aduocatur, non ergo in huiusmodi spiritualibus locis habet. Prior assumpta probatur, quoniam sacerdotia hæc & ecclesiasticæ præbendæ, & ut aiunt, personatus, nõ habent rationem præcisam honorum communium, sicuti proventus reipublicæ, qui eo quod sunt totius, sunt quodammodo partium, sed sunt stipendia populi ministris ecclesiarum constituta, debentur ergo personis dignis non propter seipsas, sed quia personæ tales debentur ecclesijs hoc est dispensantur personis in mercedem pro seruitio per eam iustitiam, quæ dignus est operari mercede sua, hæc autem iustitia, non distributiva, sed plane commutativa est. Secundo arguitur, Christus redemptor noster visus est in suorum apostolorum optione, quæ ad vitam spiritualem quæ maxime referebat, personas respexisse & accepisse, quoniam nulla eorum merita perpendens, a piscatoria, & campforia, alijque id genus vilibus artibus, veluti infirma abiectaque huius mundi, ut ait Paulus, eos euocauit. Quin vero in hoc præterea visus fuit personarum acceptor, quod nõ nisi Galileos ex patria sua, cognatosque suos assumpsit, nam ut legitur Act. 1. de hoc turbæ mirabantur, quod varijs linguis loquentes Galilei essent: Christi autem opera exempla nobis sunt. Nullum ergo hoc vitium est. Tertio arguitur. Iure etiam Can. v. non solum permissa, sed iussa in electioni, personarum acceptione, ut patet eo ut. c. cū nobis olim. ubi licet electus, non esset eminentis literaturæ probatur electio. Et c. cum dilectus, pariter approbatur, licet fuissent in eadem ecclesia (ut illic legitur) alij digniores. Quarto arguitur: Eccle etiam decretis sancitum est, ut nõ fiat electio, nisi ex personis eiusdem eccle.

dummodo illic dignus inuentatur, etiam si alibi foris inueniantur digniores, ut patet di. 61. c. nullus, & c. obitum, & di. 63. c. metro politano. Quin vero ut ait gl. in c. cū inter. can. de ele. non valet postulatio ex aliena ecclesia nisi duabus patribus consentientibus. Et debet fieri a Pontifice Maximo, ut latè patet in tit. de post. præla. Non ergo explorandi sunt semper digniores, etsi facile in alienis eccle. inueniri possent. Adhuc & nobis hoc vsus eccle. palam facit Cernimus. n. in Epif. elect. non tam meritum quam personarum, aut generis, aut potentie ratione duci. Adde, quod in suprema electione Pontificis Maximi iam pridem vsus inoleuit, ut nemo nisi a reueren. Card. assumatur: cum tñ possit quandoque extra illum ordinè alij disquiri, quorum fortè electio gratior Deo esset & acceptior. Quinto ac postremo arguitur. Papa, ut aiunt, est beneficiorum bonorum ecclesie dominus, ergo non arceatur digniores eligere, sed pot. quibus libuerit, ea delargiri. In contrariam autè est Iac. Apost. 2. c. sue Can. Noli e in acceptione personarum habere fidem Dñi nostri Iesu Christi.

Ad questionem hanc decem conclusionibus respondetur. Sit tñ prius adnotemus: quid hic nomine spiritualium intelligamus: quod lib. sub tit. de limonia, emunctus dilucidabimus. Haud. n. intelligimus cuncta quæ in intellectu sunt, nam scia & artes doceri prætio possunt, sed intelligimus illa quæ gratis nobis a Deo donantur non peculiariter tantum in utilitatem recipientium, sed in utilitatem communè de quibus ait Christus: Gratis accepistis, gratis date: ut sunt sacerdotia, sacerdotales ordines, & sacrorum vsus. Præter ergo circa materiam primi arg. prænosse oportet, ista ecclesiasticæ sacerdotia non solum ratione distributivæ iustitiæ pendenda esse, verum commutativæ lineam ingredi. Sit ergo prima conclusio: Negari nõ debet quin sacerdotia, & ecclesiasticæ præfecturæ speciem habeant distributivæ iustitiæ, pro eo quod illis honorificentiora & pinguiora debentur, qui præstantioribus sunt meritis, & ideo in nona conclusione adstruedum nobis est in huiusmodi electionibus digniorem esse ceteris antefendum. Huic nihilominus conclusioni subtexitur secunda. De ecclesiasticis beneficijs sacerdotibusque muneribus, ac dignitatibus quæ ad ecclesiarum obsequia pertinent, per iustitiæ commutativæ regulas præcipuè censendum est. Probatur Dec.

Confirmatio.

Quintum.

Prima conclusio.

Secunda conclusio.

Probatio conclusiois.

OTO
LURE
GILUS
DIE
15

Decimæ quas populus Christianus perfoluit, non conuenit vt præmia sint meritorum personarum, inftar bonorum quæ in reipublica depolito existunt, sed vel ad hoc solum vel ad hoc præcipuè institutæ sunt, vt stipendia sint ministrorum ecclesiæ. Itaque religio Christiana, nisi ecclesiæ haberet necessarias nunquam Christicolæ cogeret decimas cõtribuere. Idemque inferius dicturi sumus de secularibus tributis, vt inter quæ & sacerdotia hoc solum discriminis interstat, quod illa stipendia sunt pro secularibus administrationibus iustitiæ, hæc autem pro spiritualibus ecclesiarum functionibus. Fit ergo ex hoc consequens, rationem illam distributiue iustitiæ, quæ in hisce dispensationibus reperitur, ad commutatiuam ordinari, quæ est inter Pontifices, tam Maximum quam reliquos dispensatores ac prouisores bonorum ecclesiæ ab vna parte, & ecclesiæ ex altera. Enimvero quia ob id ciues decimas pendunt ut sibi sacramenta administrantur, verbum Dei exponatur, & ecclesiastica iustitia seruetur, per iustitiam commutatiuam debentur eis idonei horum munera administrari, veluti operarij vineæ Domini. Neque obstat decimas (non dico quotam) esse de iure diuino. Nam censendum hic arbitror in star principis, qui certa stipendia perpetua statuit famulis hac ministeris domus sue, præcipiens vt dignioribus qui haberi possunt dispensarẽtur. Hic enim profecto plus commutatiue iustitiæ subest, quam distributiue. Sicut facta beneficij collatione, eadem iustitia constituitur inter ministrum & suam ecclesiam. Itaque vt explicationis gratia dicam, ratio distributiue iustitiæ in istis habet se materialiter ad rationem commutatiue. Nam ideo electores tenentur secundum merita personarum sacerdotia distribuere, non quia præmia sunt meritorium ipsorum, sed quia electores tales ministros debent ecclesijs, & ministri talia eiusdem obsequia, pro stipendio sibi reposito. Conclusio hæc sic exposita non solum ratione quæ manifesta est verum & sacris oraculis comprobatur. Et primo, vt a lege veteri initium sumamus. Leuitis si miliori ratione decimæ erant decretae. Sic enim legitur Nu. 18. Filij Leui dedi omnes decimas in possessionem, pro ministerio quo seruiunt mihi in tabernaculo fœderis. Sic & paulo inferius de decimis subditur. Quia pretium est pro ministerio quo serui

tis in tabernaculo testimonij. Et Lucæ 10. dum Christus Apostolos tanquam operarios & messores dimisit in orbem, subiunxit in eadem autem domo manete, edentes, & bibentes quæ apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercede sua. Merces autem per iustitiam commutatiuam reciditur. Et Apostolus primæ Corinth 9. in eadem sententiam ait. Neminem suis stipendijs militasse vnquam, citans illud Deut. 25. Non alligabis os boui tri uranij dicens propter nos illud fuisse scriptum, vnde subdit, Si nos vobis spiritualia seminamus, magnum est, si nos carnalia vestra metamus? Quibus verbis commutatiuam iustitiam insinuat. Et primæ ad Tim. 5. Qui bene, inquit, præsumt presbyteri, duplici honore digni sunt. Non ait, qui boni sunt, ne quis fallatur quod personis ipsis ob sua merita per iustitiam tantum distributiua debeatur honores ac præbende, sed qui bene præsumunt, vt discamus beneficiũ dari possit nisi propter officium quasi ad normam commutatiue iustitiæ, secundum verbum eiusdem eodem loco Qui in sacratio operantur quæ de sacratio iun, edunt, & qui altari deseruiunt, cum altario participant. Idque confirmatur ex iure Canonico. Nam casendum Apostolum de præben. Inn. 3. hæc sermẽ Pauli verba citans, ait, Cum secundum Apostolum, qui altari deseruiunt, de altario viuere debeant, & qui ad onus eliguntur, repelli non debeat mercede, patet a simili, vt clerici viuere debeant de patrimonio Iesu Christi, cuius obsequio deputantur. Accedit & verbum iam modo citatum toto iure solenissimum. f. Beneficium non dari nisi propter officium. de rescrip. c. fin. Igitur ecclesiæ bona non inuitu personarum vt ipsi tanquam præmia suarum virtutum ac literarũ instituta sunt, ceu per meram distributiua iustitiã illis deputanda, sed re vera tanquam ministrorum merces pro obsequio ecclesijs impẽto. Ex quo infra illatur sumus eligendosũ qualitatẽ, meritorumq; momenta non absolute, sed in ordine ad prouinciam suã & functionem esse pensanda. Accedit & hæc proximẽ qd. Christus in ecclesijs (vt habetur ad Ephesios 4.) quosdam dedit Apostolos, alios autẽ Pastores & doctores & cetera in opus ministerij, in edificationem corporis Christi, ergo ecclesiasticũ ceu ministri recipiunt subsidia stipendiaque populi. Atqui conclusio hæc reuisenda

Suadet
conclu-
sio testi-
monijs
sacerarũ
literarũ.

da est, dum libro seq. sub titulo, de restitu-
 tione, in dispensationem protulerimus, is
 qui pretermis dignioribus aut dignis per
 acceptioem personarum sacerdotia con-
 ferri, cui debeat damnum restituere, eccle-
 siæ an personis ipsis pretermis. Tertia
 conclusio ad quæstionis titulum: *Acceptio
 personarum in spiritualibus genere suo
 peccatum mortale est, tantoque grauius ac
 peius quanto spiritualia temporalibus
 antecellunt.* Conclusio hæc clarius li-
 quet, quam vt multis egeat testimonijs. Spi-
 ritualium enim nomine censentur eccle-
 siastica sacerdotia, quibus Christiana re-
 publica ad sempiternam felicitatem pro-
 mouetur, sacerdotum enim ministerio iac-
 tis Christiani inuuantur, per quæ di-
 uinam gratiam tum inueniunt, tum etiam recu-
 perant, eorumque ope & auxilio eandem
 gratiam colunt. Igitur cum nihil nobis tā
 uis referat quam per eandem gratiam Dei
 gloriam promoueri, nihil nobis in exitu
 esse potest præterius crimine illo,
 per quod in hoc progressu vel impedimur
 vel remouamur, quale est personarum ac-
 ceptio in huiusmodi sacerdotibus & mini-
 stris optandis. At tamen quoniam non
 satis est huiusmodi personarum acceptio-
 nem condemnare, nisi eligendorum me-
 rita explicentur, notandum est cum
 D. Thom. duobus modis considerari pos-
 se cuiusque merita ac dignitas excellen-
 tiam, videlicet aut absolute & simpliciter
 secundum indiuiduam personam, quæ
 admodum Aristot. 5. Ethic. cap. 4. conside-
 rat virum bonum. Secundo modo, quem
 admodum illic considerat bonum ciuem,
 vt puta si personam contempleris in ordi-
 ne ad munus illud, & magistratum ac fun-
 ctionem ad quam assumitur, sit ergo quar-
 ta conclusio. *Dignitas personæ perpen-
 denda est, & exigenda in ordine ad talem
 finem, qui electionis scopus est.* Hoc clarissi-
 mum est, quia a fine sumenda est medio-
 rum ratio, & 1. Corinth. 12. ait Apo-
 stolus. Vnicuique datur manifestatio spi-
 ritus ad utilitatem, scilicet ad eorum modum
 Christianæ reipublicæ. Adnectitur au-
 tem conclusio quinta. *Primum ac potissi-
 mum quod in eo qui in spiritualibus præfi-
 cendus est populo, assumendum venit, est
 morum compositio, virtutumq. ornamen-
 tum.* Hanc eandem conclusionem de reli-
 quis quilibet magistratus in sublequen-

tibus constituemus, est enim omnibus com-
 munis, at vero præcipuum robur habet in
 ecclesiasticis prælati, cuius ratio patentissi-
 ma est. Enimvero finis proximus ciuiliū
 magistratum est tantum naturalis, nempe
 tranquillo statu & pace rempublica conser-
 uare, licet ille ad diuinam quoque felicitate
 rem ordinem habeat, finis autem & scopus
 proximus prælatorum spiritualium est sem-
 piterna felicitas, ac subinde eorum munus
 auxiliare esse Christi ministros iuxta uer-
 bum Pauli, Sic nos existimet homo sicut
 Dei ministros, Quibus idcirco vna cura
 esse debet, Christi sanguinem colere, eius-
 que redemptionem promouere, atque ad
 diuinum autorem subditos prouocare, &
 ad Dei charitatem referre omnia, nihil eo-
 rum cogitantes quæ cum mundo dispe-
 rant, sed sempiterna illa quæ nos in caelis
 manent. Hæc autem nemo curare potest,
 & pio dignitate administrare, nisi in quo
 idem Christi sanguis ferueat, idemque
 inardescat amor. Sexta conclusio. *Præ-
 ter charitatem & honestatem morum re-
 quiritur tantum factorum scientia, pruden-
 tiaque & solertia, & reliquæ animi vires, ac
 dotes ad gubernandum necessariæ, iuxta
 verbum domini. Qui putas est fidelis ser-
 uus & prudens? Mat. 24. Adeo vltilicet nõ
 nunquam expeditur, huius gratia, eo qui
 simpliciter moribus præstantior est potius ha-
 bito, alterum vita inferiori præeligere, dum
 tamen prauus non sit & corruptis mori-
 bus, nam cui refugatur vita, nulla alia ra-
 tio satis suffragatur, vt fas illum sit ad ec-
 clesiæ gubernaculum admonere. Hoc plane
 constat. Est enim primum prælati, sac-
 era docere, & per eorum doctrinam &
 exempla subditos ad diuinorum amorem
 allicere ac promouere. Mox quia id regi-
 men, opus est prudentiæ, vt 6. Ethic. Aristot.
 auctor est, & vt in idem subdit, cum pruden-
 tia virtutes omnes connectitur, cunctis hu-
 iusmodi dotibus præstare debet. Enimvero
 vt nisi quod ignitum est, calefcere nequit,
 ita nisi que charitate ardet, vel lucere alijs
 potest vel virtutum calorẽ excitare. At uero
 quoniam ex his dubium hoc loco præcipuum
 relinquitur, an. s. vt ab hoc crimine ac-
 ceptionis personarum cauetur, necessarium sit
 præstantione dignioremq. semper eligere
 habetur septima conclusio. *Acceptio perso-
 narum tunc affectu manifestatim inueni-
 quæ prætermisso idoneo eligitur indignus*
 Soto, de iur. & iure. R. tunc*

Rõ con-
clufiois.

Paulus.

Sextacõ
clufio.

Proba-
tio con-
clufiois.

OTO
ULT'E
GILUS
DIE
13

Tertia
conclu.

Docu-
mentum
S. Tho.

Aristot.

Quarta
conclu.

Quinta
conclu.

Probaf
conclō.

tunc enim imprudenter, & contra iustitiam commutativam in ecclesiam peccatur, & contra distributivam in eam, qui dignus est. Conclusio est omnibus extra controversiam in confesso. Vnde de praeben. cap. graue. Alexan. 3 in concilio, Graue, inquit, nimis est & absurdum, quod quidam ecclesiarum praebendam possint vnos idoneos ad ecclesiastica beneficia promouere, assumere non verentur indignos, quibus neque morum honesta, neque literarum scientia suffragatur, carnalitate sequentes affectum, non iudicium rationis, vnde quanta ecclesiis damna prouocant, nemo sana mentis ignorat. Subtexiunt deinde huic cōclō. Ad hoc vt secundum

Octaua
conclu.

extremum ius fori canonica solidaque sit habenda ac valida electio, satis est eligere dignum. Conclusionem hanc confirmant Canones tertio argumento ante quaestionem adducti, eorum autem rationem San. Thom. & Doctores hanc reddunt, quod alias vna quilibet electio calumniam pateret, haud enim tali foro facile expendi possunt: librarique meritorum momenta, vt constet quis est optimus. Vnde dum Rex aut quibus alius iure patronatus eum eligit dignum, cui iura non resistunt, nequit vel Papa, vel inferior Praeatus electionem in fauorem dignioris perimere. Addiderim hic, quod qui dignum elegerit non tenetur ad restitutionem nec dignioris, nec ecclesiae, vt lib. sequenti sub titulo De restitutione, videbimus. Nona conclusio, Quo ad culpam, in foro conscientiae & poli, praecipuum est eligere digniorem.

Nona
conclu.

Et primum, ne quis existimet solius esse opinionem S. Thom. qui eam incunctanter, veluti rem consuetissimam, adstruit. z. 2. q. 6. art. 2. & in quolibet q. 6. & 8. quem

S Tho.

fui sequuntur. Fuit quoque Alexan. de Hales 2. part. qu. 139. membro 2. & Nicol. de Iura Ioann. 21. Neque vero Mendicantium virtusque ordinis, verum & Henr. & Godofr. in suis quolibus Fuitque Hadrian. postea P. p. in materia de restitu. & ex Decretis iuris Can. Arch. & aliorum. Hos denique Maioris postmodum in 4. dist. 24. q. 8. & 9. sequitur. Patroni autem contrariae, si tamen contrarium iucantur, sunt Hugo & apparatus super cap. licet ergo 8. q. 1. & cap. Monasterium 16. qu. 7. quibus referente Adriano. accessit Io. ann. And. Dixerim si contrariam iucantur, quia illi forsitan id duntaxat contendunt, quod in foro exteriori non selectio reuelanda, nam de foro interiori nihil decernere debuissent. Quod si licentia diu Thom. vera est, per nullam potest desuetudinem vel contrariam consuetudinem abrogari. Est enim de iure diuino, contra quod vique adeo nullo tempore praescribitur, vt quo longior fuerit eius abusus, eo fiat, delictum grauius. Neque in his satis est auctores numero assimari, aut dicere, hoc tenent Canonistae hoc vero Theologi, sed aut scilicet sunt sacrorum auctoritates, rationesque examinandae. Arguitur enim primo ex iure natura: Ecclesiastica beneficia (vt secunda conclusione asseruimus) ex bonis communibus populi, veluti stipendia instituta sunt, & ecclesiae ministris proposita. Ex hac ergo parte contra iustitiam commutativam fidem populo & ecclesiae frangit, qui non optimum ei ministrum absq. fraude & dolo prouidet. Mox peccatur & contra iustitiam distributivam, eadem enim virtus quae iubet seruire in praemijs proportionem, quae est in meritis, subinde admonet vt optimus qui rationabili diligentia inueniri potest, ceteris preferatur. Deinde accedit tertio, quod Antiquis tenentur beneficia gratis conferre, qui autem meliori post habito conferit minus digno, ille certe alia causa mouetur humana, alioquin illud non faceret, atque adeo neq. aut gratis, neque ab acceptione personarum manet incolumis. Ad haec qui ex duobus sacerdotijs pinguis confert sacerdoti minus digno, manifeste iustitiam distributivam acceptione personarum prauiatur, nam id patrare non posset nisi respiciendo personam, puta qualitatem extrinsecam, ergo eadem labe contaminaretur, qui vnicum beneficium minus idoneo adiudicaret. Praeterea, horum collatores munerum, dispensatores sunt, vt ait Paul. 1. ad Corin. 4. ministrorum Dei, in quibus, vt inibi subiungit, fides sincera requiritur secundum verbum Domini cum citatum Quis putas est fidelis dispensator & prudens? Principis aut. economus & dispensator, qui quos posset optimos seruos eodem stipendio non acciceret in seruitium domini, reus profecto esset aut defraus fidei, aut neglectae prudentiae. At vero ius diuinum est quod huic conclusioni firmiora adstruit

adfruit fidem. Atque in primis exemplum Christi. Ioan. 21. in electione Petri, quod abande rem patefacit. Ille quippe qui nemini inuriam irrogare potuit, nempe qui non metus displicere, sed dominis reum erat, non alium se legit, qui unus sibi vicarius succederet, quam omnium tunc repositis Apostolorum optimū. Neque vero satis duxit eū instituire quem ipse nouerat esse prestantissimū, sed id prius voluit ut omnibus innotescere. Hac enim ut arbitror, ratum de causa et publice Petrum rogauit, an se plus ceteris diligeret (qui numeros iudicialibus monitionibus solennis est) ut cunctis liquidū fieret iure, & ordine optimū eligere, docere q. perinde eos ut eadē legē in similibus electionibus sanctissimē custodiret quapropter absq. vlla cunctatione asserere soleo illo tunc repositis articulo quo Petrus electus est in Christi vicariū omnī fuisse Apostolorum optimū neq. tantū arbitror hoc denegare. Lique enim solam Dei charitatem, esse normam, per quam iudicare licet bonitatis gradus apud Deū. Præterea, neque hoc negare licet, quin eo gradu quo quis diligit Deum diligitur ab illo. Si ergo Petrus Christum plus tunc ceteris Apostolis amabat plus, & ab ipso amabatur, atque adeo optimus erat. Quod enim præ ceteris tunc Christi diligeret, ambigi nequit, quoniam Christi interrogatio non oriebatur ex dubio quippe quo ipse non tenebatur, sed erat velut assertio. Et quamuis Petrus ad comparationem respondeat citra temeritatem non valuit eo q. neq. iustum erat, neque alienorum meritorū ponderator tamen suum responsum. Tu scis quia amo te, Christus pro comparatio iuxta suam ipsius interrogationem accepit, & ideo a tertio responso continuo iubiunxit. Paice agnos meos. Dico iterisse optimū tunc simpliciter, quia nihil obsistat quo minus Ioannes indulgentius, diligeretur alioque forte tempore fuisset melior, nam de intemerata Virgine habilitate nefas esset longe meritis cunctos antecessisse Apostolos. Secundo loco accedit, & Apostolicum testimonium. 1. Timoth. 3. Qui Episcopatum desiderat bonum opus desiderat, hoc est, ipse consulte videat, quantum sibi oneris imponat, quia omnium est optimū numerum quæ in Ecclesia sunt, atque adeo gubernatum difficilimum Vnde subdit, Oportet enim Episcopo irrepre-

hensibilem esse, &c. Vbi tam amplā tamq. diuitem virtutum supellectilem ad Episcopatum desiderat, ut licet nullam faciat comparationem vix ille possint, nisi in eo qui præstantissimus est acerrari. Quapropter inferiorius capit. 5. eundem admonet discipulum ut nemini cito manus imponat. Vbi porro docet quantum debeat ex animis precedere antequam huiusmodi faceret dono distri- buantur, vitæ quæ discussio illa finalis iudicij imitari pro humana fragilitate debet, vbi æquissima meritorū trunna vnicuique remediendum est. Accedit tertio locus canonicum sanctorumque decreti, & in primis Hieronymus super Leuitic. 8. qui refertur 8. q. 1. c. licet ergo. Refert nam quod ille Leuitica historia, quæ quando Aarō iussu Dei in sacerdotem vnicuique fuit congregata fuit omnis turba ante fores tabernaculi. Super quibus verbis ait. Hieronymus, quod licet dominus de constituto principio præcepisset singularemque elegeret tam en conuocatur etiam Synagoga. Requiritur ergo, inquit in ordinando sacerdotem etiam populū presentia, ut sciant omnes & certi sint quod qui præstantior est ex omni populo, qui doctor, qui sanctior, qui in omni virtute eminentior, ille eligatur, ad sacerdotium, & hoc attestante populo, secundum illud Pauli, Oportet autem illum & testimonium habere bonum ab his, qui foris sunt. Hac Hieron. Et est allusio ad exemplum Christi, qui in presentia apostolorum testimonium tulit excellentie Petri. Hac tamen non obsistente verborum inculcatione Hieron. temperat illic eius sententiam, imo denegat. Hugo, dicens satis esse eligere dignum. Cui apparuit ad ha. refert. Verum tamen nisi intelligant in foro duntaxat exteriori, non sunt contra textum audiendi. Sunt & verba acerbissima Aug. super verbo, Iacobi citato, dicentis, Non est putandum leue esse peccatum in personarum acceptione habere fidei Dominij gloria. Quis enim ferat eligi diuitem ad sedem honoris gloriae ecclesie, contempto paupere instructione & sanctiore? Auscultas verbum, ad sedem honoris gloriae ecclesie, Consentit & Leo Papa, cano. Metropolitano. dist. 63. vbi docet, quod eligendus optimus. Sed est Chrysostomus, lib. 2. de sacerdotio, quam maxime me-

Hieron

Augus.

Leo Pa.

Chryso.

R 2 meri.

OTO
ULTRE
gilus
DIT
13

Secundus
locus ad
idem.

meritorum intervallo an testare gregi, quanta praestat excellentia pecori pastor. In cuius sententia Bernard. De consideratione ad Euge. per multa, eademque peregrina congerit. His vnicuique illustreque, adiungitur, e. extra, vt ecclesia benefic. sine dist. confer. vbi in reprehensionem episcopi apponit. q. non ex affectu carnali, sed stricto iudicio debuit ecclesiastica beneficia in persona magis idonea dispensare. At qui in pragmat. conc. Basil. h. hac forma iuri eligentium. Ego N. iuro & pro mitto omnipotentii Deo, & sancto, cuius nomini dedicata est hac ecclesia, eum eligere quem credam esse in spiritualibus & temporalibus meliorem. Neque tantum Canonicum, verum & ius Imperatorum idem sanctissime admonet vt est videre in Auth. de monachis §. ordinationem, iubet quippe cum Imperator, qui prius optimus inter monachos apparuerit, praefici in pastorem. Quod si monachus optimus est praeficiendus, profecto multo est sanctius eadem regula in episcopis obseruanda, vt quorum ordo sit instituto monachorum excellentior. At qui argumta haec si in primordijs etiam ecclesiae, & quae illustribus pollebat personis vim suam tenebant, quanto nunc maiorem, quando illa laboramus personarum inopia, vt vix optio permittatur, immo citra dignissimum vix possint reperiri dignus. Tempore Aug. Amb. Mart. Nicolai, atque id genus mortaliu, non esset immane scelus non perquirere digniorem, modo aut digno conferas dignissimum debes inquirere, adco omnia iacent. Et quando eorum quae facta sunt argumenta nullum existeret, hoc rem ineluctabiliter conuincit, quod postquam in dispensatione beneficiorum non habetur exacta meritorum ratio, nemo est qui literarum studia sequatur nemo qui alijs imbuatur moribus, quam qui ad Curiam fuerint aptiores. Vnde quanta detrimenta ecclesiae Christi eius sanguine fundatae succreuerint & haeresum pestes & animarum neglectus appetitissime testantur. At vero antequam decimam conclusionem statuamus operae pretium est nonnulla dubiola, quae hinc emicunt, diluere. In primis non contendimus, in has angustias inmoratos animos consicere, vt quando munus ad quod persona eligitur exigui momenti est, censetur peccatum mortale, digniorem praetermittere. Mox neq. est tale peccatum timen-

dum etiam in rebus maioris momenti quod meritorum excessus non est tantus, vt videat ad rem multum referre, quoniam & furari exiguum monetam, non est peccatum mortale, neque nos Deus cogit tan anxie personas explorare, sed secundum prudentiam pro rei qualitate & conditione. Praeterea, maxime adnotandum, non esse attendendum ad causas metaphysicas possibilitatis, sed vt materia moralis exigit, ad id quod secundum prudentiam speratur futurum. Enimvero licet occurrat vir literis clarissimus & prudentia conspicuus, est in uecors, vel alijs implicitis negotijs, de quo non est tanta spes, q. praedicabit aut gubernabit secundum suas doctes, vel scite essit optime moratus publicis tam est negotijs ineptus, huiusmodi certe hominibus non sit tam potens speratur tam curam solicius habiturum diligentiamque adhiitum ad suum exequendum munus. Euentus autem rei qui praeter eligentium spe obsequuntur, nihil electionem vitiant vt si negligens postmodum reperitur, qui diligens credebatur. F. mergit autem ex superioribus contra hanc nonam conclusionem arg. primum. Dicitur est iustitia distributiuam in his sacerdotijs ad commutatiam referri, dum autem praelatus tribuit ecclesiae curatum vel alium ministrum pro ratione suarum decimarum dignus, quia si haec exilia subsidia per illum satisfaciunt iustitiae commutativae, non ergo tunc tenetur alium eligere qui cumulatoribus meritis poleat. Respondetur duo. Primum non seruaretur tunc ratio distributivae iustitiae, nisi forte in breui expectaretur locupletior praebenda pro illo digniori. Deinde, quantum ad iustitiam commutatiam cum dignitas personae non habeat certam praescriptam mensuram sit vt ubi alius est dignior, vix inferior censendus sit dignus praeterquam quod fides dispensationis ministerium Christi exoptulat vt cumcunque ecclesiae adscribat ministrum optimum illorum, qui illo stipendio haberi potest nam ecclesia si loqueretur talem eligere, licet haec culpa non sit tanta vt ad restitutionem obliget, si secundum estimationem dignus eligatur, vt supra diximus. Hinc autem exurgit argumentum secundum contra eandem nonam conclusionem, quod sequeretur ex ea non nunquam ut elector esset perplexus Verbi gratia,

Bernar.

Cociliū
Basilien.

noni

Cociliū
Basilien.Post-
ma rō.

digni

Prima
limita-
tio con-
clusio-
nis.

gratia: Duobus vacantibus beneficijs quorum quod vberius & pinguis nullam habeat animarum curam? alter uero, quod fructibus est sterile, eandem habeat anexâ, vel plures habeat sub se parochias, pluraque doctrina indigentes, ut ecclesia nunc Toliana, quæ locupletissima est vacante, & simul Granatensi, quæ licet sit pauperior, habet tamen multos ex Mahometismo neophytos, perplexus tunc esset: & Papa & Rex. Nam si distributivam iustitiam spectes debet tunc illud quod est dignius, digniori attribui, si autem publicam ecclesiæ necessitatem, potius deberet illi maior cura animarum demandari. Ad hoc respondetur, plures semper esse habendam rationem publicæ necessitatis ad quâ nos Christi charitas acerbius astringit: Et ideo animarum cura digniori est commendanda deq; inde damnum de sua dignitate reponere censetur. Nam & si bene præsidentes presbyteri auctore Paulo, duplici sint honore digni, ille tamen qui apud Deum nos manet, in primis estimadus est eo vel maxime, quod (ut dictum est) hæc sacerdotia in ecclesiarum commodum sunt instituta. An vero ille dignior acceptare teneretur, alterius disputationis est. Et tanta esse posset necessitas ut teneretur. Verum ex hoc tamen aliud enascitur dubium utrum lex hæc eligendi dignioris, ut ad illos etiam est datur, qui iam sunt suis ecclesijs collocati, videlicet utrum vacante pinguisimo beneficio vel episcopatu debeat Rex & Papa quispiam suis locis dimovere ut omnes per gradus cunctat? Videtur non esse conclusioni concors. Respondetur de hac re non posse certam stabiliri regulam. Enimvero mutationes istæ & accensius quam fieri possit maxime cavendi sunt, tum quod fomentum ambitioni subministrant, sunt enim in causa, ut episcopi semper sint animi pendentes, & sicuti prima materia, nunquam sua forma contenti. Quare neque charam habere possunt sponiam, neque iustam illius gerere curam, tum quod non est pastoris ætas in cognoscendis submissisque novis ac novis gregibus transgenda. At vero neque hoc nimium cavendum est, quando quidem expediens non nunquam sit & concedens, ut episcopus ad aliam sedem conigret. Non in vanus est titulus de postel prælati. Sequitur post hæc dubium de electionibus, siue dicit religiosi & Canonici prælatum

eligunt, siue dum Scholastici publicum prælectorem Cathedræ, utrum teneatur quisque semper eligere meliorem etiam si videatur nihil de suo suffragio profuturum. Ad hoc respondetur, semper in electionibus animadvertisendum esse, opus vanum non esse opus charitatis, omnemque ideo leges ad more, prudentiæ iudicio esse applicandas. Sit ergo prima responsio: Indigno nemo debet suo calculo suffragari, etiam si constituit illum a reliquis omnibus optari, quoniam talis non nisi per nequitiam obtrudatur, cui nullo colore favendum est, neque assentiendum: Si tamen qui eligendus speratur, dignus est, tunc licet ac deest dignissimum qui eligi non potest, prætermittere, ut dignior eligatur. Sunt tres, quorum Petrus dignissimus est, Paulus medius, Ioannes vero infimus. Quod si ego in Petro persisto, neque Paulus sed Ioannes eligetur, me autem accedente ad Paulum, ipse vincet. Hoc ergo consilium sequi debeo etiam si iuriturando me adstrixerim eligere digniorem. Intelligitur namque iuramentum inter impossibiles. Hoc autem, similique cessante casu, semper eligendus est dignior, nam præterquam quod ei servandus est honor, & legi dignitas, ad hoc etiam prodest, ut electus admoveatur a quos electores non ei fuisse. Sic enim fiet in regnando cautior. Contra hæc tamen continuo se offert argumentum quod si semper dignior eligendus esset, sequeretur quod si minus dignus electionem acceptaret, per inde peccaret atque collator, quoniam videtur causa esse rei illicitæ. Ad hoc autem respondetur non esse rationem parem, nam recipienti non incumbit conferendi cura, ob idque neque censetur iniquæ collationis causa, perinde atque conferens. & maxime si sit dignus. Quinimo in re dubia non tenetur ipsa se ipsum examinare, sed illi qui confert. Quare licet episcopatum ambire, delictum sit oblatum tamen circa culpâ suscipi potest. Enimvero licet quis prætermisso charitatis ordine elemosynam porrigat, non patii indigenti, sed extraneo, vel præteritis pauperibus prodigat in histiones, ob idque delictum faciat, illi tamen qui recipiunt, non irretiuntur eodem delicto. Mox alia via arguitur ex cap. monasterium. 69. 7. quo habetur, quod si quis dominus infirmus sit Oratorum, vel Capellaniam possit cuiusque presbytero dare arguitur ergo. Post hæc ea le

Respon
sio.

Primū
arg.

Solutio.

Secundū
arg.

R. i. ge. la.

OTO
Vire
gillus
DIE
13

Solutio
quorum
dam.
Repro-
batio.

ge sacerdotiū instituere, vt solis suis agna-
tis aliusve designatæ profapiae in perpetuū
obueniat, nam quicūque quorumlibet bo-
norum dominus potest ea pro suo libito di-
speasare: ergo tali casu non est necessariū,
in mo non licet digniorem exquirere. Sit
qui dicant etiam in tali casu inquirendos
esse digniores, si opus fuerit extra illam fa-
miliam. Atramen & vltis ratio in contra-
rium reclamant, satis enim est inter illos
designatos, & vocatos præstantiorem eli-
gere, nisi vnus sit tantum, vt puta sangui-
ne proximus appellatus. Nam cum tali in-
stitutori ac fundatori non incumbat muna-
ria suo & officio distributionem facere, &
illa sint sua bona, non adstringitur rationē
habere dignioris. Haud tamen erat cur

Hosii.
Abbas.

Hosiiensis & Abbas ex hoc dissimilimo te-
xui inuitum argumen um traherent ad di-
stributiones honorum communium eccle-
siae, nempe quod satis semper sit eligere di-
gnum. Duo hic tamen illius textus mode-
ramina recolenda sunt. Prius, quod si qui
designatus est fuerit omnino indignus, a-
lius substituendus venit quia nemo neque
de sua substantia potest sacerdotium con-
tra naturale ius ac diuinum creare. Secun-
dum est, qd si institutio illa annexam hēat
curam aliquam animarum vel gubernati-
onem, tunc iniquissima est, & non feren-
da, quatenus obstitit, vt dignior eligat.

duo mo-
derami-
na textu
citati.

Alterū
dubiū.

Vt si quis prouentibus suis monasterium
fundaret eo vinculo, vt Prior vel Abbatissa
nō nisi ex suo genere aut patria crearetur,
non est in contumeliam Euang. lex illa ser-
uanda. Enascitur autem hinc præterea du-
bium de beneficijs patrimonialibus, ad
quæ non recipiuntur, nisi ciues, vel qui in-
de sunt oriundi. Videtur enim sententiæ
nonæ cōclusionis derogare, si quidem pos-
sent præstantiores aliunde quandoque ac-
ciri. Respondetur leges illas æquissimas ef-
se, quas vtiā de beneficijs saltem parce-
cialibus, quibus annexa est animarum cu-
ra, vbi que sanciret ecclesia, quemadmodū
& in Trid Conc. summo omnium consen-
su, me præsentē, consultabatur. Effet n. illis
decretis conforme, quæ in quarto argumē-
to accessita sunt, decernentibus, vt electio
ex eadem ecclesia fieret. Nam vt modo di-
cebam, non parui æstimandus est ingeni-
tus amor, quem quisque ad natium solū
habet. Præsertim quod licet possent non-
nunquam inueniri extranei meritis præ-

Respon-
sio.

stantiores: multo esset tamen ecclesie con-
ducentius, vt ambitionibus & litibus sibi
molestissimis ac pestilentissimis obuiare-
tur, præterea vt incolæ spe illa animarentur,
liberos & literis & moribus informare.
His ergo absolutis dubijs, ad decimam cō-
clusionem descendamus, qua ad illam tri-
uialem respondeamus quætionem vtrū
facultas alteri præferenda sit in diligendo
episcopo, Canonici. Curis, an Theologie.
Neque vero erat cur assertio hæc in contro-
uersiam vocaretur, sed Hosii cui Abb Pa-
normit. subscripsit, super cap. 1. de consan.
& affinit. fuit, qui nescio quo iure hanc cō-
testatus est litem. Auit enim quod vbi he
refes pullulant, præferendus est Iuricon-
sulto Theologus, alibi vero econuerse. Et
quamuis mea me professio in suspitionem
de hac re adducere possit, haud tamen id-
circo his maxime temporibus, dissimulan-
da est rei veritas, ego enim minime de me
ipso ignoro quam sim talium meritorum
experts. In primis si mea opinio illius ef-
set momenti, qua in consilium admitti de-
beret mallem vt post morum honestatem
prudētia viri, roborque animi mansue-
tudine insignitum, atque in agilibus dex-
teritas perpenderetur, quam scientiæ emi-
nentia, dummodo illa doctrina mediocri-
tate polleret, quæ pondus ei auctoritatis
adiungeret. Itaque persona æstimanda
cum primis est, non hæc aut illa scientiæ fa-
cultas. Tameñ ille, quem hæc omnia or-
namenta doctrinæ illustrarent, maiori iu-
re esset super ecclesie candelabrum erigen-
dus. Sed tamen quod cæteris pariter cōcur-
rentibus Theologia sit peculiaris Episcopi
sententia, quam hic cōclusionem deci-
mam facimus, nescio quis ambigat. Nam
vt ab ipso pastoris nomine, quod episcopi
propriū est, exordium sumamus, equis
dubitet præcipuum pastoris munus esse fa-
ctorum eloquia reuoluendo, recolere ac
meditari, vnde doctrinæ pabulum gregi
subministret: Scientia est Hieron. in Leuit.
36. distin. cano. si quis vbi ait: Deo sunt
Pontificis opera, vt a Deo discat legendo
scripturas diuinas & sapius meditando,
vt populum doceat. Et distin. 38. can. om-
nes, admonetur Antistes, vt in promptu
legem habeat, videlicet tam sacros Canon-
& sanctum Euāgelium, quam diuinū apo-
stolorum librum & omne diuinam scrip-
turam: Canones scilicet Conciliorum, vt fla-
tim

Aug. tim subditur ea placuit. Vnde Aug. in epistola ad Paulinum, quæ est 59. illud Pauli ad Ephes. Quosdam autem dedit pastores & doctores, pro eodem usurpat, nempe quod Episcopi eo sint pastores, quod doctores. Quid ni? nunquid non Apostolorum successores sunt? ergo proprium eorum est, ut quam fidem ipsi divulgant, populum doceant, eiusque mores secundum evangelicas normas componant, & veluti canes contra vitia ind. fesse oblatrent. Sed quid in re non dubia testibus videntur non necessarijs? Non interrogabantur olim dum in aula insigniebantur, an ius nosset vicumq; sed an vtrunq; scirent testamentum, ut Richard quo lib. 4. & Syluester, in verbo, Episcopus, adnotant, licet iam col lapsis rebus, non interrogentur nisi an velint se diuina scripturæ sensibus accommodare, & quæ inde hauserint, plebem docere. In cuius signum conferunt eis evangelicum, quod admonetur populo sibi commisso prædicare. Adde, quod ex præcis Episcopis neminem nisi Theologum competitis. Nam iura canonica theologij in Concilijs sanxerunt, & Pontifices maximi ex facris collegerunt oraculis. Quapropter si nominis etymologiam inspicias, quam Aug. (ut refertur 8. q. 1. cap. qui e piscopatuum) interpretatus est, nempe ut idem sit episcopus quod superintendens, in hoc etiam deberet superintendere canonico iuri licet non illud memoria retineret. Enimvero cum ex Theologia ius ecclesiasticum profanauerit, per eandem facultatem debent legitimi sensus canonum examinari, præsertim cum illa iura quæ ad munus episcopale quidquam referunt, Theologi, si modo secundum nomen scientia polleant, occultius emunctiusq; callere debeant. Quod si minus calleant, multo est Episcopo dignius, ut veluti de Moysè, Exod. 18. legitur viros idoneos audiendis secularibus causis exponat, quo ipse sacrosanctæ meditationi & Christianæ doctrinæ incubat, quam ut vice versa, a dulcedine scripture auulsus secularibus implicetur. Vide ergo quam longe ab Episcopo haberent qui episcopi munus non aliud existimant, quam hæreses extirpare, cum alia præterea sint multo illis magis peculiaris, quam causas audire, eo vel maxime quod si tunc sunt necessarij, quando hæreses pullulant, fit subinde ut magis sint semper necessarij, ne ynquam seran-

tur. Chirurghi sunt & caussidici, qui cum libitibus videntur, nolent iurgiorum causas præcindi. Cura autem episcopalis longe alia esse deberet, nempe ut populus adeo esset semper fide instructus, moribusq; compositus, ut neq; hæresibus neq; libitibus vlla relinqueretur ansa. Quapropter non solum ubi hæreses pullulant, sed ubi litium dissidia serpunt, illic optatior esset Theologus episcopus, aut certe vir probitate insignis, qui lites absque prolixis terminis iuris componeret ac rescinderet. Video enim prohi dolor, plures foueri lites in foro ecclesiastico quam in ciuili, cum totus conatus Episcopi esse dicitur internas hominum conscientia facere, discordiarum gramina conuelleret, & non illuc curam excedere, ut pueros pomaficus, horroru sussurantes (quia hæc est officiali sagina) excommunicationis interuentione ferire, quod adeo est absurdum, ut excusare se iâ ecclesiastici iudices nequeant nisi affirmantes propositu non gerere ligandi. Sed & ob hoc deberent esse Theologi ut cognoscerent quanto illis esset habenda maior ratio, ne populus in obedientiæ crimine, quam ex communicatione feriretur nam quamuis iudices tale non habeat propositum, populus tamen qui illud nescit, nihilominus conscientiam sibi vulnerat, dum fictæ non patet excommunicationi. Sed de hoc satis in præsentia. Nam Theologos & episcopos eandem video ire viam.

Ad primum ergo argumentum, quæstionis prima conclusio, respondit, nimirum concedens personatus istos, quos vocant, & sacerdotia plus commutatiuæ iustitiæ respectu ecclesiarum habere, quam distributiua. Ad secundum inter probandam notam conclusionem responsu est, ubi monstrauimus, v. q. adeo a Christo abfuisse personarum acceptionem, ut Petrum tunc Apostolorum optimum, atq; ad regimen accommodatissimum, elegerit, & matrem filiorum Zebedæi petentem filijs suis sedes a dextram & ad sinistram repulerit. Quod autem plebeios homines & literarum rudes ad functionem euangelicam ascuerit, bina fuit causa. Prior, quod ipse eos & docere potuit, & tales efficere, quales ad rem decebat, electores autem humani, quia dignos eos facere nequeunt, quos eligunt, eos debent ad eligendum conquirere, quos dignos inuenerint. Mox, quod expedebat supernaturalem fidem non ab hominibus pro-

Postrema 10.

Ad primum arg.

Ad 2.

R. 4 mul-

OTO
ULTE
GILUS
DIE
13

mulgari, qui essent humana doctrina illustres, ne in suspitionem veniret quod de humana sciētia procederet. Ideo enim iussi sunt coram regibus ac p̄sidijs non cogitare quomodo aut quid loquerentur, sed quae Spiritus sanctus suggereret, illa divulgarent. Quod autem Galileos ceteris mortalibus p̄gulerit, mysterium fuit, de quo fuerat Iaias vaticinatus, cuius ideo prophetiam Matth. cap. 4. citavit. Terra Zabulon & terra Nephtalim, &c. Galilea genitū. Populus, qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnam. Et David: Principes Zabulon & principes Nephtalim (hæc enim erat Galilea) duces eorum. Ad tertium, quod aduersus, nonam conclusionem intendi videbatur, itidem satisfactum est, dum concessimus secundum forum exercitū factis esse digno conferri ad succidendas calumnias, secus autē in foro interiori. Ad quartum respondetur, iura sanctissimæ dignitates & præbendas personis eiusdem ecclesie concedi ob hanc causam (ut ait Celestinus eo cap. nullus. s. r. dist.) quod vnusquisque suum fructum militia habeat in ecclesia, in qua sum per omnia officia transigaretatem. Cui & alteram S. Thom. causam subnectit, quæ mihi est probatissima, videlicet, quod plurimum vnusquisque propensiorē habentium ad suam propriam ciuitatem & ecclesiam in qua nutritus est, qua vtiq; ratione vtilior esse poterit. Vnde Deuter. 17. Non poteris alterius gentis hominem facere regem, qui non sit frater tuus. Et ideo licet non exquiratur extraneus dignior per hæc fit compensatio. Quin tum autem argumentum omnia, que dicta sunt, concurrunt. Etenim si vera est quorūdam opinio, nō dicam assentatio, cui sanctissimus Papa nunquam assensisse credendus est, videlicet quod est dominus beneficiorum, pugnantissimum extruitur inde argumentum quod non teneatur digniores eligere, imō quod possit super hoc cum inferioribus prælatis dispensare. Responso ergo non est alia, quam quod nullatenus est dominus. Alias profecto sicuti de illo dictum est qui de suis proprijs bonis sacerdotium creat, liberum ei esset tanquam vero domino conferre cui mallet, quod nemo auderet asseuerare. At nullo opus est argumento vbi apostolica tuba canit. Sic nos existimat homo vt ministros Christi & dispensatores ministeriorum Dei 1. ad Cor. 4.

Quin vero & Christus Luc. 12. Quis, inquit putas est fidelis dispensator & prudens quem constituit Dominus super familiam suam? Neq; vero facti Canones transuersū unguem ab hoc euangelio discrepāt, quia neq; discrepare possunt, Quare nō pigebit iuris hic verba audire. De præben. libr. 6. cap. 2. sic habet, Licet ecclesiarum, personatum, dignitatum aliorumq; beneficiorum ecclesiasticorū plenaria dispositio ad Roma noscatur Pontificem pertinere. Nō dicit dominium sed plenaria dispositio. Et Cle. vt sit pendens nihil inno. c. si duobus, hoc modo. Salua tamen in præmissis omnibus Ro. Pontificis potestate, ad quem ecclesiarum, personatum, dignitatum aliorumque beneficiorum ecclesiasticorū plena & libera dispositio ex sui potestatis plenitudine noscitur, pertinere. Perpice ergo quo pertingit pontificis potestas. plenitudo certe non vt dominus sit sed vt plenam habeat dispositionem. Nam quod ait libera, hoc tantum significat quod nullum agnoscit in terris superiores. Idem patet ex superioribus. Commostratum enim reliquimus hæc bona ecclesiastica stipendia esse populi pro ministris, quorū idcirco Papa merus est dispensator. Imō arbitror illos qui dominū beneficiorum cum appellant, propriam vocem ignorare. Nam si dominus est, retinere sibi potest, & in proprijs vltus conuenire, ac pro libito eis vt quod tamen nemo sanæ mentis admittet. Si aut pro libito non potest vt, sed tenetur ratione dispensare, non est dominus. Quæcūq; S. Tho. 2. 2. q. 63. art. 2. vbi ait prælatū ecclesiasticum non esse dominum sed dispensatorem, Pōtificem etiam maximū cōplectitur, vt Cardinalis etiā Caiet. Lateralis; Pape scire adnotauit. Sed heu, quante mala ex cōtuario, eodemque falso principio ecclesia quotidie patitur. Cum tamen quo sanctissimus Papa ceteris honore, & dignitate in ecclesia Dei præstat, fortiori nexu teneatur digniores semper optare. Nisi forte (vt ad calcē quarti argumenti rīdecamus) Cardinales in Pōtificis electione ob eandem summā vicarij Christi dignitatē sanctiori fide perstringuntur optimum eligere. Quapropter nunquam timorē illū persuadere mihi potui, videlicet statum illis esse, non posse deligere nisi ex suo gremio. Et tandem ab ipsis Dominis Cardinalibus audiuitur ipsum esse. Enimvero q̄ actus voces id ipsum

Ad 3.

Ad 4.

Celest.

S. Tho.

Ad 5.

Ipsum sacrum senatum ecclesia reuerit, decentissima ratio persuasit. 2. dist. cano. In nomine Domini, &c. l. cet. extra, de electio. & ubi periculum coetus a remotissimis regionibus Romam ad eligendum cogere tur. At tamen cum tanti referat, optimum episcoporum orbis ad summam sedem euehere, quod intra paucos vrbis passua electio coarceatur, licet sit credibile inter eos nunquam defore dignum, certe sinceritas eua gelica, non permittit. Vnde in eo c. In noie Domini. si in Romana ecclesia no inueniatur idoneus, ex alia sumi iubetur. Igitur concluso noua suis radicibus fixa perstat, quæ non solum in antistitibus creandis, verum & in alijs dispensandis sacerdotijs quib. in iuncta est aiarum, sancte seruanda est, nam in alijs qui tali cura vacant, licet præteritis dignioribus contra iustitiam distributiua delinquatur, non tamen subest tm periculi. At qui ea ob rem aut nunquam aut perquam raro peccat illis mortale committitur, dum modo non concedantur indignis. Ex hac autem definita conclusione dubia nonnulla suboriri videntur, que idcirco necesse est vt per ordinem examinemus. Primum est, qd proximis verbis de beneficijs cura aiarum carentibus appendet, an. Episiones annuæ quæ a sc. hinc annis percrebuerunt in ecclesia, uno & imponantur beneficijs, & recipiantur ab ijs quib. exhibentur? Ad hoc primum oim respondetur, pensiones hmoi non hinc annexos ecclesiasticos titulos, quia pensionarij non sit beneficij possessor, sed tm possidenti imponitur onus soluendi. Et potest imponi vel personæ quamdiu possideris, vel quod multo est vsu frequentius, ipsi fructibus beneficiorum. Quæ de re neque alia hnt annexam curam, neq; canonici cum persoluendi officium. Atq; hæc vtiq; rationi huiusmodi redditus tutissimi existimantur, nepe qd nulla sint cura onuli. Ego vero, licet de plenaria Pontificis potestate in dispensandis beneficijs nihil ambigam, semper tm arbitraus sum hæc esse periculo sissima omnium beneficioru, idq; propter eandem rationem qua alij censent, esse tutissima. Nam si verum est, quod paulo ante commonstrare nitēbamur, nempe sum mum Pontificem non esse dñm, sed dispensatorem beneficiorum, quæ sunt ecclesiaru stipendia, cõsequens inde sit, vt illa adiudicare nequeat nisi pro altaris (vt ait Paulus)

ministerio, vel tanquam mercedē pro aliquo seruitio ecclesie, et si non esset spirituale, vt puta duci aut militi, qui ecclesiam tempore necessitatis propugnat qua de causa decima:um tertia Regi Hispanie tributa sunt. Et congruentius possent illi concedi que negotia ecclesie gereret, vel in concilio, vel in curia, uel alibi, sicuti olim mos erat his qui prælati in adiutoriū adhibebatur, prouentuum quotam impertiri. Præterea, qd dubialis super aliquo sacerdote dirimi aliter non posset, liceret aliquam portionē parti cedēti in bonum pacis addici de quo vno pensio num genere vnicus est textus in toto iure c. Nisi essent de præb. At quod citra hunc casum absq; vilo titulo, & obligatione bona ecclesie possint hoc modo dispēdi non apparet quomodo intra limites dispensationis cõineatur. Et re vera rei no vras eam in suspicionem vehementer adducit. Alterum dubium est de illis qui neq; eligunt neq; beneficia conferunt, nihilominus sunt causa vt vel dignitate inferioribus, vel prorsus indignis conferantur, vtrū delictum illis sit? Et peculiariter sit interrogatio de resignatoribus. Resignat quis sacerdotium suum in manibus Prælati, sed tm in fauorem consanguinei vel alterius certæ personæ indignæ, & nō alias videtur ille extra culpam esse, nam Prælati est, cui collatio incumbit. Rñdetur tamen Prælati delictū non excusare resignantem, vt pote qui vere est cō iniquæ collationis. Vbi de hoc maxime admonere nō præteribo videlicet quæ sit cauendum, ne pueris beneficia præbeantur, nam etsi contingat, vt optima sint indole, non solum ius Canonicum, verum neque naturale reputat eos dignos. Dignitas enim spem sed rem dicit. Atqui plurimū vsu venit, vt qui de se pueri bonam fecerūt spem, quam si absque diuitijs ecclesiasticis manerent, ad vberem frugem perducerēt, cum primum dirantur, superbi re ac terocire incipiunt. Per multa alia dubia impresentiarum præterimus, ne extra rem & causam distrahā videamur.

ARTICVLVS III.

Vtrum beneficiorum pluralitas sit iure permissa.

Superiori articulo annexum est in hoc tertio de beneficiorum pluralitate disp-

Dubiū alicū.

Rñsio.

Bñficia pueris minime cõferenda.

OTO
VIRE
GILIAS
DIE
13